

Sygn. akt II KK 77/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 marca 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Stanisław Zabłocki (przewodniczący)

SSN Małgorzata Gierszon

SSN Przemysław Kalinowski (sprawozdawca)

Protokolant Marta Brylińska

w sprawie **R. A.**

obwinionego z art. 86 § 1 k.w.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

w dniu 30 marca 2015 r.,

kasacji, wniesionej przez Prokuratora Generalnego na korzyść obwinionego

od wyrok nakazowego Sądu Rejonowego w P.

z dnia 7 kwietnia 2014 r.

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Rejonowemu w P. do ponownego
rozpoznania.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w P. po rozpoznaniu sprawy na posiedzeniu w postępowaniu nakazowym, wyrokiem z dnia 7 kwietnia 2014 r., sygn. akt ... 60/14, uznał R. A. za winnego tego, że:

w dniu 3 lutego 2014 r. ok. godz. 20.10 w miejscowości T., woj. Ł., wszedł na

jezdnię bezpośrednio przed jadący pojazd m-ki volvo nr rej. [...] w miejscu innym niż przejście dla pieszych wskutek czego doprowadził do zderzenia z w/w pojazdem, czym spowodował zagrożenie bezpieczeństwa w ruchu drogowym, tj. popełnienia wykroczenia o znamionach określonych w art. 86 § 1 k.w. i za to, na podstawie tego przepisu Sąd I instancji wymierzył obwinionemu karę grzywny w wysokości 300 zł. Orzeczenie to zawierało także stosowne rozstrzygnięcie co do kosztów sądowych.

Wyrok powyższy nie został zaskarżony przez strony procesowe, wobec czego uprawomocnił się bez postępowania odwoławczego w dniu 7 maja 2014 r.

Obecnie, Prokurator Generalny wniósł kasację od tego wyroku, zaskarżając go w całości na korzyść obwinionego R. A. Na podstawie art. 111 k.p.s.w. oraz art. 526 § 1 k.p.k. i art. 537 § 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 112 k.p.s.w. skarżący zarzucił rażące i mające istotny wpływ na treść orzeczenia naruszenie prawa procesowego w postaci obrazy art. 93 § 2 i 4 k.p.s.w. w zw. z art. 21 § 1 pkt 2 k.p.s.w., polegające na rozpoznaniu sprawy w postępowaniu nakazowym, pomimo istnienia uzasadnionych wątpliwości co do poczytalności R. A., co pozbawiło obwinionego obligatoryjnej obrony.

W konkluzji nadzwyczajnego środka zaskarżenia, jego Autor wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku nakazowego i przekazanie sprawy R. A. do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w P.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja Prokuratora Generalnego wniesiona na korzyść obwinionego R. A. okazała się oczywiście zasadna, a sformułowany w niej wniosek o uchylenie wyroku nakazowego Sądu Rejonowego w P. – w pełni zasługiwał na uwzględnienie, co w sumie uzasadniało rozpoznanie tej kasacji na posiedzeniu w trybie przewidzianym w art. 535 § 5 k.p.k., choć odnotować trzeba, że wywód zaprezentowany w uzasadnieniu nadzwyczajnego środka zaskarżenia jest – co najmniej – wyraźnie niedokończony.

Istotnie, w toku orzekania w niniejszej sprawie przez Sąd Rejonowy w P. doszło do rażącego naruszenia przepisów prawa procesowego, wskazanych w zarzucie kasacji. R. A. w przedmiotowym postępowaniu został obwiniony o popełnienie wykroczenia z art. 86 § 1 k.w., który to czyn został mu następnie

przypisany w wyroku wydanym w postępowaniu nakazowym. Tymczasem, zgodnie z dyrektywami wynikającymi z treści art. 93 § 2 i § 4 k.p.s.w., orzekanie w postępowaniu nakazowym jest dopuszczalne wtedy, gdy okoliczności czynu i wina obwinionego nie budzą wątpliwości oraz nie zachodzą sytuacje wymienione w art. 21 § 1 k.p.s.w., powodujące obligatoryjną obronę. Jedną z nich jest wystąpienie uzasadnionych wątpliwości co do poczytalności obwinionego (art. 21 § 1 pkt 2 k.p.s.w.). W realiach niniejszej sprawy właśnie to zagadnienie nie zostało dostrzeżone przez sąd *meriti*.

R. A. przesłuchany w dniu 13 marca 2014 r. w charakterze obwinionego wprawdzie przyznał się do popełnienia zarzuconego mu czynu, ale podał przy tym, że leczy się w Poradni Odwykowej w P. z powodu uzależnienia od alkoholu i narkotyków, a w związku ze zdarzeniem będącym przedmiotem postępowania, znalazł się w szpitalu psychiatrycznym (k. 32).

Informacje o hospitalizacji obwinionego z powodu problemów zdrowotnych wymagających leczenia psychiatrycznego, znajdują też potwierdzenie w treści dokumentów w postaci: zaświadczenia wydanego przez Zespół Opieki Zdrowotnej Oddział Psychiatryczny w P. w dniu 14 lutego 2014 r. (k. 23) oraz telefonogramu S z dnia 24 lutego 2014 r. o pobycie w tej placówce (k. 26). Taka sytuacja wymagała wyjaśnienia, czy nie ma podstaw do powstania wątpliwości co do stanu zdrowia psychicznego, a w konsekwencji ewentualnego wyznaczenia mu obrońcy z urzędu. Jednak okoliczności tej nie zbadano ani w toku postępowania przygotowawczego ani na etapie orzekania w przedmiocie winy obwinionego.

Tymczasem, w toku postępowania okołokasacyjnego uzyskano Karty informacyjne dotyczące pobytu R. A. w Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym w Ł. na Oddziale Chirurgii Endokrynologicznej, Ogólnej i Onkologicznej oraz w Szpitalu-Centrum Psychiatrycznym w P.

Z pierwszego z wymienionych dokumentów wynika, że obwiniony był hospitalizowany w tamtejszej placówce w okresie od 3 do 11 lutego 2014 r. z rozpoznaniem m. in. wstrząśnienia mózgu oraz złamania obojczyka i żeber, ale także zaburzeń urojeniowych, uzależnienia mieszanego od substancji psychoaktywnych, zespołu abstynencyjnego i zespołu urojeniowego (zał. 3).

Natomiast treść drugiej Karty informacyjnej potwierdza pobyt obwinionego w

Oddziale Psychiatrycznym Szpitala w P., w okresie od 11 lutego 2014 r. do 3 marca 2014 r., z rozpoznaniem m. in. zaburzeń psychotycznych (zał. 4).

Przedstawione okoliczności, które powinny stać się przedmiotem zainteresowania organów procesowych w toku dotychczasowych czynności, prowadzą do wniosku, że w niniejszej sprawie istniały przesłanki do powzięcia uzasadnionej wątpliwości co do poczytalności obwinionego. Dalszą konsekwencją powinno być zatem wyznaczenie obrońcy z urzędu i podjęcie działań wynikających z obowiązującej procedury a zmierzających do wyjaśnienia rzeczywistego stanu zdrowia psychicznego R. A. Niewątpliwie natomiast jest to, że w opisanej sytuacji rozpoznanie sprawy w postępowaniu nakazowym było niedopuszczalne. Już na etapie postępowania przygotowawczego pojawiły się bowiem okoliczności, które wymagały zbadania, bowiem – w wypadku potwierdzenia – mogły prowadzić do wyłączenia tego trybu orzekania. Brak zainteresowania stanem zdrowia psychicznego obwinionego sprawił, że zarówno organ prowadzący postępowanie przygotowawcze, jak i sąd *meriti*, najwyraźniej nie powzięli wątpliwości o jakich mowa w art. 21 § 1 pkt 2 k.p.s.w., chociaż w istniejących realiach powinni byli je powziąć. Uchybienie zarzucone przez autora kasacji Sądowi Rejonowemu w P. ma niewątpliwie rażąco charakter, bowiem doprowadziło do rozpoznania sprawy w postępowaniu nakazowym wbrew wyraźnemu zakazowi ustawowemu. Dyrektywa wynikająca z treści art. 93 § 4 k.p.s.w. wyłącza możliwość orzekania w tym trybie, gdy zachodzi uzasadniona wątpliowość co do poczytalności obwinionego, a w niniejszej sprawie istniały realne przesłanki do powzięcia takiej wątpliwości. Przekroczenie tego zakazu doprowadziło do istotnego ograniczenia prawa obwinionego do obrony. Nie ulega przy tym wątpliwości, że do naruszenia przepisów art. 93 § 4 k.p.s.w. w zw. z art. 21 § 1 pkt 2 k.p.s.w. dochodzi zarówno wtedy, gdy sąd orzekł w postępowaniu nakazowym, pomimo wątpliwości co do poczytalności obwinionego, jak i wtedy, gdy wprowadzić nie powziął takich wątpliwości, ale w świetle materiałów zgromadzonych w aktach sprawy istniały obiektywne przesłanki do powstania takich wątpliwości, nakładające obowiązek ich wyjaśnienia.

W tych warunkach konieczne było uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w P. w celu ponownego rozpoznania, w

toku którego należy wyjaśnić kwestię poczytalności obwinionego R. A., co zdeterminuje właściwy dalszy tok postępowania.

Mając to wszystko na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł, jak w wyroku.